

Tento informační přehled byl vypracován ve spolupráci s Radou notářů Evropské unie (CNUE).

1 Jakým způsobem se vyhotovuje pořízení pro případ smrti (závěť, společná závěť, dědická smlouva)?

Pořízení pro případ smrti lze vyhotovit ve dvou formách: i) závěť; ii) smlouva.

i) Závěť

Závěť je osobní listina, kterou nemůže sepsat zástupce.

Společná závěť, tj. závěť vyhotovená dvěma nebo více osobami v rámci jednoho dokumentu, a to buď ve prospěch třetí osoby, nebo ve vzájemný prospěch těchto osob, je nepřipustná.

Závěť je prohlášením o záměru pouze jedné osoby, které nemusí být určeno ani oznámeno určité osobě. Je kdykoli odvolatelná a majetek přechází na dědice nebo odkazovníky až po smrti zůstavitele.

Existují standardní a zvláštní typy závětí.

Standardními typy závětí jsou: závěť pořízená veřejnou listinou a uzavřená závěť.

Závěť pořízenou veřejnou listinou sepisuje notář a zapisuje ji do své evidence.

Uzavřenou závěť sepisuje a podepisuje zůstavitel nebo jiná osoba na žádost zůstavitele, ale musí ji schválit notář. Může být uložena u zůstavitele nebo u třetí osoby, případně u notáře. Osoba, která má v držení uzavřenou závěť, je povinna ji předložit nejpozději do tří dnů od data, kdy se dozví o smrti zůstavitele; v opačném případě bude odpovídat za veškeré způsobené ztráty nebo škody, a pokud se jedná o dědice, může se v důsledku svého jednání stát dědicem nezpůsobilým.

Zákon stanoví následující typy zvláštních závětí: vojenské závěti, závěti pořízené na lodi, závěti pořízené v letadle, závěti pořízené v případě katastrofy.

Závěť může být pořízena jedním z těchto zvláštních způsobů pouze v případě, že nastanou určité výjimečné okolnosti, které stanoví zákon. Takové závěti pozbývají platnosti po dvou měsících od pominutí příčiny, která zůstaviteli zabránila v tom, aby pořídil závěť některou z obvyklých forem.

Portugalské právní předpisy rovněž stanoví zvláštní formu závětí, kterou pořizuje portugalský státní příslušník v zahraničí podle zahraničního práva. Právní účinky této závěti nastanou v Portugalsku, pokud byla formálně pořízena nebo schválena.

ii) Smlouva

Portugalský právní systém ve výjimečných případech připouští dědictví na základě smlouvy. To může proběhnout prostřednictvím dědické smlouvy nebo smlouvy o daru v očekávání manželství, které nabývají účinnosti smrtí dárce. Aby byla platná, musí být jak smlouva o dědictví, tak o darech pro případ smrti v očekávání manželství uvedena v manželské smlouvě.

Obecně však platí, že dědictví na základě smlouvy je zakázáno. Dědické smlouvy jsou tedy v zásadě zakázány, pokud k nim dojde, budou neplatné. Dary v očekávání smrti jsou rovněž zakázány, ale namísto toho, aby se stávaly neplatnými, stávají se ze zákona pořízením pro případ smrti a jsou kdykoli odvolatelné.

V souvislosti s dědictvím zákon výjimečně připouští platnost dvou typů smluv: a) povolání dědice nebo odkazovníka ve prospěch kteréhokoliv z manželů druhým manželem nebo třetí osobou; b) povolání dědice nebo odkazovníka ve prospěch třetích osob kterýmkoliv z manželů. Rozdíl mezi dědicem a odkazovníkem je vysvětlen níže v odpovědi na otázku „Jak a kdy se člověk stane dědicem nebo odkazovníkem?“

Platné smlouvy týkající se dědictví nabývají účinnosti až po smrti zůstavitele. Smlouvu uvedenou v písm. a) výše však nelze jednostranně odvolat poté, co byla uzavřena, a dokud je zůstavitel naživu, nemůže způsobit oprávněné osobě újmu tím, že bude provádět bezúplatné převody. Smlouva týkající se dědictví uvedená v písm. b) výše je kdykoli odvolatelná v případě, že daná třetí osoba nebyla zahrnuta do manželské smlouvy jako přijímající strana.

Kromě těchto dvou typů smluv týkajících se dědictví připouští zákon rovněž platnost darů pro případ smrti v očekávání manželství. Tyto dary jsou poskytovány v očekávání manželství jednomu z manželů druhým manželem nebo třetí osobou. Dar pro případ smrti v očekávání manželství podléhá režimu smluv týkajících se dědictví a musí být zakotven v manželské smlouvě.

Pozn.:

Portugalské právo upravuje dva typy dědictví. Jedním z nich je dědění jako projev vůle – na základě závěti nebo smlouvy – na které odkazuje tato odpověď.

Druhým z nich je dědění ze zákona – zákonné nebo povinné – které bude uvedeno v odpovědích na otázky „Existují nějaká omezení svobodného nakládání s majetkem v případě smrti (např. povinný dědický podíl)?“ a „Pokud pořízení pro případ smrti neexistuje, kdo dědí a kolik?“

Dědění jako projev vůle je důsledkem projevu vůle zůstavitele, stejně jako závěti a smlouvy.

Zákon připouští i dědění ze zákona. Pokud vyplývá přímo ze zákona a nemůže nad ním převážit přání zůstavitele, nazývá se zákonnou dědění. Pokud vyplývá ze zákona, ale může nad ním převážit přání zůstavitele, nazývá se povinným dědění.

2 Mělo by být pořízení registrováno? Pokud ano, jakým způsobem?

Pořízení nemusí být v zásadě registrováno.

Existují však výjimky, které jsou zakotveny v různých ustanoveních. Pořízení pro případ smrti musí být registrováno například v následujících případech: i) preferenční pořízení pro případ smrti s ohledem na skutečnou účinnost; ii) zřízení pravidelné platby a její změny; iii) povinnost snížit dary v důsledku vrácení darů do společné pozůstalosti; iv) manželské smlouvy.

V případech uvedených výše v bodech i), ii) a iii) musí žalobci nebo žalovaní v daném právním vztahu, osoby, které mají na registraci zájem nebo osoby, které jsou ze zákona povinny registraci zajistit, podat žádost o zápis u *Conservatórias do Registo Predial* [katastrální úřady] (úřední registrace, kterou v některých případech zajišťují soudy, státní zastupitelství nebo samotný registrační úředník). Registrace je provedena formou popisu nemovitosti, uvedením skutečností a příslušných připomínek a zaznamenáním určitých okolností.

V případě uvedeném v bodě iv) je registrace provedena na *Conservatórias do Registo Civil* [matriční úřad] jako vklad nebo záznam na základě prohlášení stran. V takovém případě mohou být účastníky registrace i osoby, na které se daná skutečnost přímo vztahuje nebo jejichž souhlas je nutný k její plné účinnosti.

Pozn.:

Pravidelná platba znamená nárok pozůstalého vdovce nebo vdovy na výživné z prostředků, které zůstavitel zanechal.

Vrácení darů do společné pozůstalosti znamená, že potomci, kteří očekávají dědictví, navrátí do společné pozůstalosti majetek nebo cennosti, které jim daroval jejich předek.

3 Existují nějaká omezení svobodného nakládání s majetkem v případě smrti (např. povinný dědický podíl)?

Ano, podle portugalských právních předpisů je svobodné nakládání s majetkem v případě smrti omezeno povinným dílem. Povinným dílem se rozumí ta část majetku, se kterou zůstavitel nemůže svobodně nakládat, protože ze zákona náleží nepominutelným dědicům. Jedná se o povinné dědění, které představuje formu dědění ze zákona, nad níž nemůže převážit *přání zůstavitele*.

Nepominutelnými dědici jsou manžel, potomci a předci. Manžel a potomci spadají do první dědické třídy. Nezanechal-li zůstavitel potomky, dědí manžel a předci.

Pravidla týkající se majetku, s nímž zůstavitel nemůže svobodně nakládat (povinného dílu) jsou následující:

povinný díl manžela a dětí činí dvě třetiny dědictví,

pokud zůstavitel nezanechal potomky ani předky, činí povinný díl manžela polovinu dědictví,

pokud zůstavitel nezanechal manžela, ale zanechal děti, činí povinný díl polovinu dědictví v případě, že zanechal jedno dítě, a dvě třetiny dědictví v případě, že zanechal dvě a více dětí,

povinný díl potomků ve druhé třídě a následujících třídách se rovná podílu, který by připadl jejich předkovi,

pokud zůstavitel nezanechal potomky, činí povinný díl manžela a předků dvě třetiny dědictví,

pokud zůstavitel nezanechal potomky ani pozůstalého manžela, činí povinný díl rodičů polovinu dědictví; pokud jsou jako dědicové určeni předci ve druhé třídě a následujících třídách, činí jejich povinný díl třetinu dědictví.

Pozn.:

Manžel není určen jako dědic, pokud jsou manželé v době smrti zůstavitele rozvedeni nebo rozloučení pravomocným rozsudkem nebo rozsudkem, který má nabýt právní moci. Probíhá-li v době zůstavitelovy smrti řízení o rozvod nebo rozluky manželství, mohou oprávněné osoby v tomto řízení v zájmu vypořádání majetku pokračovat. V tomto případě, pokud je manželství následně rozvedeno nebo rozloučeno, není manžel určen jako oprávněná osoba.

4 Pokud pořízení pro případ smrti neexistuje, kdo dědí a kolik?

Pokud zůstavitel nezanechal platné a účinné pořízení o tom, jak má být po jeho smrti naloženo s celým jeho majetkem nebo s jeho částí, jsou jako dědici určeni jeho nepominutelní dědicové. To se nazývá povinným děděním, které představuje formu dědění ze zákona, nad níž mohou převážit přání zůstavitele.

Nepominutelnými dědici jsou manžel, příbuzní a stát v následujícím pořadí: a) manžel a potomci; b) manžel a příbuzní ve vzestupné linii; c) sourozenci a jejich potomci; d) ostatní poboční příbuzní až do čtvrtého stupně příbuzenství včetně; e) stát.

5 Který orgán je příslušný:

Příslušnost v dědických věcech závisí na tom, zda je dědictví sporné (přijetí s výhradou soupisu) či nikoli (prosté a bezvýhradné přijetí).

V záležitostech sporného dědictví jsou příslušní notáři. V záležitostech nesporného dědictví jsou příslušní notáři a matriční (registrační) úředníci. Jsou příslušní povolávat dědice a provést příslušné rozdělení. Právníci a/nebo právní poradci mohou na základě ověření soukromé listiny rozdělit pozůstalost, ale nejsou příslušní povolávat dědice.

Notáři a matriční (registrační) úředníci jsou příslušní povolávat dědice tím, že potvrdí totožnost osob označených jako dědicové, přičemž v některých případech může být nutné uplatnit manželskou smlouvu týkající se majetku nebo závěť.

5.1 v dědických věcech?

V případě sporného dědictví jsou od 2. září 2013 příslušní vést řízení o dědictví notáři s působností v obci, v níž je zahájeno dědické řízení. Tato řízení jsou nakonec předložena soudu, aby ratifikoval rozhodnutí o rozdělení dědictví.

Místem zahájení dědického řízení je místo posledního bydliště zůstavitele.

Pokud se toto bydliště nachází mimo Portugalsko, ale majetek byl zanechán v Portugalsku, je k zahájení dědického řízení příslušný notář s působností v obci, ve které se nacházejí daná dlouhodobá aktiva nebo jejich většina. Pokud zůstavitel nezanechal žádná dlouhodobá aktiva, je k zahájení dědického řízení příslušný notář s působností v obci, ve které se nachází většina movitého majetku.

V případě, že se poslední bydliště zůstavitele nacházelo mimo Portugalsko a zůstavitel nezanechal v Portugalsku žádný majetek, je k zahájení dědického řízení příslušný notář s působností v bydlišti strany, která toto řízení schvaluje.

V případě prostého a bezvýhradného přijetí dědictví není nutné zahajovat dědické řízení. V takovém případě se dědici a odkazovnicki vypořádají a dědictví si po vzájemné dohodě rozdělí, aniž by měli povinnost zahájit řízení za účasti notáře nebo soudu.

Pokud je pozůstalost prohlášena za odumřel' připadající státu, provede se u soudu odpovídající zvláštní postup s cílem vypořádat dědictví ve prospěch státu.

Pokud dědictví není sporné, jsou pro ně příslušní notáři, matriky a katastrální úřady bez ohledu na územní příslušnost. Zúčastněné strany tedy mohou provádět dané úkony u orgánu dle vlastní volby bez územních omezení.

Obdobně platí, že jak bylo uvedeno výše, pozůstalost může rozdělit kterýkoli právník nebo právní poradce v dané zemi za předpokladu, že rozdělení proběhne podle uvedených podmínek (matrikou nebo notářem).

5.2 k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí dědictví?

5.3 k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí odkazu?

5.4 k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí povinného dědického podílu?

Pokud jde o orgán příslušný k přijetí prohlášení o přijetí nebo odmítnutí dědictví, neexistují žádné podstatné rozdíly mezi odkazem a dědictvím ani mezi děděním ze zákona nebo děděním jako projevem vůle. Odpověď na tyto tři otázky je tedy stejná.

Pokud bylo dědictví přijato s výhradou soupisu, provádí se prohlášení o přijetí v rámci dědického řízení probíhajícího u příslušného notáře. V takovém případě je orgánem příslušným k přijetí prohlášení o přijetí notář.

Přijetí dědictví s výhradou soupisu je zajištěno vyžádáním soupisu nebo intervencí v něm.

Dalším typem přijetí dědictví je prosté přijetí, k němuž dochází, když je dědictví přijato a rozděleno bez nutnosti dědického řízení.

Pravidla týkající se přijetí dědictví platí také pro přijetí odkazu. Rozdíl mezi dědictvím a odkazem je uveden v odpovědi na následující otázku.

Pokud je zahájeno dědické řízení, musí být odmítnutí provedeno nebo zaznamenáno do spisu. V takovém případě je orgánem příslušným k přijetí prohlášení o odmítnutí notář.

Odmítnutí musí mít jednu z následujících forem: veřejná listina nebo soukromý ověřený dokument, pokud existuje majetek, u něhož zákon vyžaduje, aby s ním bylo nakládáno jednou z těchto forem; v ostatních případech soukromý dokument.

Přijetí nebo odmítnutí dědictví nebo odkazu je jednostranný právní úkon, tj. oba tyto úkony jsou prováděny na základě prohlášení dědice, které nemusí být určeno ani oznámeno určité osobě.

Pokud je pozůstalost uprázdněná, mohou zúčastněné strany nebo státní zastupitelství požádat soud, aby dědice vyzval k přijetí nebo odmítnutí dědictví. V takovém případě přijímá prohlášení o přijetí soud. Za uprázdněnou se pozůstalost považuje v období, kdy dosud nebyla ani přijata, ani prohlášena za případající státu.

6 Stručný popis postupu k vypořádání dědické věci podle vnitrostátního práva, včetně vypořádání majetku a jeho rozdělení (včetně informací o tom, zda byl postup k vypořádání dědické věci zahájen soudem, nebo zda jej zahájil jiný příslušný orgán bez návrhu).

Tento postup závisí na tom, zda je řízení sporné či nikoli.

SPORNÉ DĚDICKÉ ŘÍZENÍ

Účelem dědického řízení je: rozdělit dědictví za účelem ukončení jeho spoluvlastnictví; vypracovat seznam majetku spadajícího do pozůstalosti, pokud není nutné provést jeho rozdělení; vypořádat pozůstalost v případě potřeby.

Dědické řízení je vedeno v kanceláři notáře a je odpovědností tohoto notáře. Zásahy soudu jsou v zásadě omezeny na závěrečnou fázi tohoto řízení, v nichž soudce místně příslušného civilního soudu potvrdí rozdělení dědictví. Soud však může zasáhnout v počáteční fázi řízení, aby jmenoval hlavu rodiny v případě, kdy se všechny osoby, které by podle zákona tuto povinnost měly vykonávat, z ní samy vyloučily nebo jí byly zbaveny.

Právní zastoupení je povinné pouze v případě, pokud jsou vzneseny a projednávány právní otázky, případně je-li podáno odvolání.

Dědické řízení zahrnuje následující fáze: i) původní návrh a prohlášení hlavy rodiny; ii) doručení písemností; iii) námitky; iv) vyjádření hlavy rodiny; v) dluhy; vi) přípravné setkání; vii) setkání zúčastněných stran; viii) určení části, se kterou lze volně nakládat; ix) rozdělení; x) změna a zrušení rozdělení.

Fáze uvedeného procesu jsou podrobněji rozepsány níže.

i) Původní návrh a prohlášení hlavy rodiny

Soud nezahájí dědické řízení o dědictví bez návrhu. Strany, které mají přímý zájem na rozdělení dědictví, případně rodiče, poručník nebo opatrovník, mohou požádat o zahájení dědického řízení v případě, že není přípustné, aby dědily nezletilé osoby, osoby prohlášené za nesvéprávné nebo osoby, jejichž pobyt není znám.

Osoba, která žádá o zahájení dědického řízení, musí přiložit úmrtní list zůstavitele a uvést, kdo má vykonávat povinnosti hlavy rodiny.

Notář určí hlavu rodiny a předvolá ji, aby učinila prohlášení, při němž musí předložit závět, smlouvy týkající se dědictví, manželské smlouvy a darovací listiny, pokud existují, označit dědice a/nebo odkazovníky, předložit seznam majetku a jeho hodnoty společně s doklady nezbytnými pro určení právního statusu majetku, a zvlášť uvést seznam dluhů spojených s pozůstalostí.

ii) Doručení písemností

Notář vyzoomí strany, které mají přímý zájem na rozdělení pozůstalosti, a věřitele pozůstalosti. Pokud existují nepominutelní dědicové, jsou vyzooměni rovněž obdarovaní.

iii) Námitky

Strany, které mají přímý zájem na rozdělení pozůstalosti, mohou podat námitky, výhrady nebo vznášet nároky.

iv) Vyjádření hlavy rodiny

Otázky vznesené v předchozí fázi jsou vypořádány poté, co je vyslechnuta hlava rodiny. Mohou být vyslechnuty i ostatní zúčastněné strany a může být požadováno rovněž zveřejnění důkazů. Pokud jsou otázky tak složité, že způsobují zpoždění při vypořádání nároků při dědickém řízení, odkáže notář zúčastněné strany na běžné soudní řízení.

v) Dluhy

Postup uvedený v bodě iii) a iv) se uplatní v případě, že údajný dlužník popře nárok vyplývající z dědictví.

vi) Přípravné jednání

Po vyřešení otázek, které by mohly ovlivnit rozdělení majetku, určí notář datum přípravného jednání. Na tomto jednání přijímají zúčastněné strany dvoutřetinovou většinou rozhodnutí o složení podílů. Zúčastněné strany rovněž přijímají rozhodnutí týkající se schvalování závazků a způsobu vypořádání odkazů nebo úhrady jiných nákladů souvisejících s pozůstalostí. Na přípravném jednání lze rovněž uplatnit výhradu soupisu na základě dohody všech stran.

vii) Jednání zúčastněných stran

Má-li být proveden soupis, je stanoveno datum jednání zúčastněných stran, které se musí konat do 20 dnů od přípravného jednání. Účelem tohoto jednání je přidělit majetek prostřednictvím zapečetěných nabídek nebo vyjednávacího řízení.

viii) Určení částí, se kterou lze volně nakládat

Pokud existují nepominutelní dědicové nebo odkazovníci, je možné požádat o ocenění a vydražení darovaného nebo odkázaného majetku, případně o ocenění dalšího pozůstalostního majetku s cílem stanovit, zda nepřekračuje výši částí, s níž je možno volně nakládat.

Pokud hodnota darů nebo odkazů přesahuje část, s níž je možno volně nakládat, je nutno je snížit.

Dary a odkazy přesahují část, s níž je možno volně nakládat, v případě, že ovlivňují povinný díl nepominutelných dědiců.

ix) Rozdělení

Po vyslechnutí stanovisek právníků vydá notář příkaz s cílem stanovit rozdělení majetku před vypracováním zprávy o rozdělení. Následně je pak provedeno doplnění podílů. V případě, že vznikne přebytek s ohledem na vydražený, darovaný nebo odkázaný majetek, případně pokud dary nebo odkazy přesahují část, s níž je možno volně nakládat, notář vyhotoví zprávu. V takovém případě jsou zúčastněné strany vyzooměny, že mohou uplatnit nárok na úhradu dluhů, které vážnou na dědickém podílu, případně požádat o vyčíslení příslušného podílu v hotovosti nebo v případě, že je překročena část, s níž je možno volně nakládat, požádat o snížení daru nebo odkazu. Zúčastněné strany o to mohou požádat na základě zprávy o rozdělení pozůstalosti. Notář o těchto nárocích rozhodne a v případě potřeby zajistí losování.

Nakonec je řízení předáno soudu v okrese, kde se nachází kancelář notáře, v níž byl proveden soupis. Příslušný soudce vydá rozhodnutí potvrzující rozdělení pozůstalosti na základě zprávy a losování, a příslušným zúčastněným stranám je uložena úhrada nákladů.

Proti rozhodnutí potvrzujícímu rozdělení pozůstalosti je možno podat odvolání.

x) Změna a zrušení rozdělení

I poté, co rozhodnutí potvrzující rozdělení pozůstalosti nabude právní moci a stane se konečným, ho lze změnit nebo zrušit, pokud budou splněny určité požadavky. Změnit ho lze například se souhlasem všech zúčastněných stran, případně ho lze zrušit v případě, že se k danému dědici již nepřihlíží.

NESPORNÉ DĚDICKÉ ŘÍZENÍ

Zúčastněná strana může věc vypořádat u notáře nebo matričního úředníka s využitím systému jednotného kontaktního místa, které se zabývá všemi otázkami souvisejícími s dědictvím od povolení až po konečné zaznamenání majetku vyplývající z rozdělení pozůstalosti.

Povolení a rozdělení tedy lze provést u kterékoli z uvedených institucí.

Poté, co zúčastněné strany zajistí své postavení dědice v kanceláři notáře nebo na matričním úřadě, mohou rovněž rozdělit pozůstalostní majetek na základě soukromé listiny ověřené právníkem nebo právním poradcem.

7 Jak a kdy se člověk stane dědicem nebo odkazovníkem?

Dědicové dědí pozůstalost zůstavitele zcela nebo zčásti, tj. majetek, který mají zdědit, není předem určen.

Odkazovníci na druhé straně dědí určitý majetek nebo cennosti.

Způsobilost při dědění ze zákona je dána zákonem. Při dědění jako projevu vůle vyplývá způsobilost z prohlášení zůstavitele o záměru. Právní nástupci mohou mít postavení dědiců nebo odkazovníků, a to při dědění ze zákona i při dědění jako projevu vůle.

8 Jsou dědicové odpovědní za dluhy zůstavitele? Pokud ano, za jakých podmínek?

Pokud dědic při přijetí dědictví uplatní výhradu soupisu, odpovídá za dluhy zůstavitele a za další náklady související s dědictvím jen do výše hodnoty nabytého dědictví, pokud věřitelé nebo odkazovníci neprokáží existenci dalšího majetku. Pokud je uplatněna výhrada soupisu, leží důkazní břemeno týkající se existence takového dalšího majetku na věřiteli nebo na odkazovnících.

V případě prostého přijetí dědictví nepřesáhne odpovědnost za dluhy a jiné poplatky související s dědictvím rovněž hodnotu zděděného majetku, v takovém případě je však na dědicích nebo odkazovnících, aby prokázali, že pozůstalost nezahrnuje majetek takové hodnoty, aby postačovala k úhradě dluhů nebo uspokojení pohledávek odkazovníků. V tomto případě leží důkazní břemeno týkající se neexistence takového dalšího majetku na dědicích nebo na odkazovnících.

Z pozůstalosti se hradí následující náklady: náklady zůstavitelova pohřbu a souvisejících nákladů, poplatky za výkon závěti a za správu a vypořádání pozůstalosti; úhrada zůstavitelových dluhů; uspokojení odkazů.

V případě společně zděděného majetku odpovídají dědicové za úhradu výše uvedených nákladů společně. Pokud je pozůstalost rozdělena, odpovídá každý dědic za jejich úhradu pouze podle poměru hodnoty svého podílu na pozůstalosti.

9 Jaké dokumenty a/nebo informace se obvykle vyžadují pro účely registrace nemovitého majetku?

V následující odpovědi jsou samostatně uvedeny dokumenty a informace vyžadované pro účely registrace nemovitého majetku, poplatky k úhradě a způsob, jakým lze podat žádost o registraci (osobně, poštou nebo on-line).

Vyžadované dokumenty a informace

Žádost o registraci nemovitého majetku musí obsahovat totožnost žadatele, dotčené skutečnosti a majetek a seznam podkladů.

Zaregistrovány mohou být pouze skutečnosti uvedené v dokumentech, které jsou jimi právně podloženy.

Dokumenty v cizím jazyce mohou být přijaty pouze tehdy, jsou-li přeloženy v souladu se zákonem, s výjimkou případů, kdy byly vypracovány v angličtině, francouzštině nebo španělštině a příslušný úředník tento cizí jazyk ovládá.

Pokud je nutno posoudit přijatelnost žádosti o registraci na základě cizího práva, musí zúčastněná strana prokázat příslušný obsah na základě jakéhokoli vhodného dokumentu.

Pokud se žádost o registraci týká budovy, která není popsána, musí k ní být připojeno dodatečné prohlášení uvádějící jména, postavení a adresu majitelů, kteří budovu vlastnili bezprostředně před převodcem, a předchozí zápis v katastru nemovitostí, s výjimkou případů, kdy žadatel v prohlášení uvede důvod, proč nejsou tyto skutečnosti známy.

V případě, že registrace zahrnuje podíl na nepopsaném společném majetku, je nutno rovněž uvést jméno, postavení a adresu všech spoluvlastníků.

Poplatky

Poplatek je nutno uhradit při podání žádosti, případně ho odeslat společně s ní. Poplatek odpovídá pravděpodobné výši celkové částky k úhradě. Pokud není poplatek uhrazen při podání žádosti, může být žádost okamžitě zamítnuta.

Pokud nebyl poplatek uhrazen a žádost nebyla zamítnuta, registrační oddělení vyzoomí zúčastněnou stranu o lhůtě pro úhradu nezaplacené částky, kterou je nutno dodržet, aby registrace nebyla zamítnuta.

Stejný postup platí i v případě, že původně uhrazená částka není dostatečná a není úplná.

Žádost o registraci podaná osobně, poštou nebo on-line

Žádosti o registraci nemovitého majetku mohou být podány osobně, poštou nebo on-line.

Žádosti o registraci podané osobně a poštou musí mít písemnou formu v souladu s formuláři schválenými rozhodnutím řídicího orgánu *Instituto dos Registos e do Notariado, I.P.* [Úřadu pro rejstříky a notářství]. K formulářům musí být přiloženy dokumenty dokládající skutečnost, která má být registrována, a výše uvedená další prohlášení, pokud existují.

Formuláře uvedené v předchozím odstavci nemusí být použity v případě žádostí o registraci podávaných písemně veřejnými orgány, které jsou účastníky soudního řízení jako žalobci nebo žalovaní, státním zastupitelstvím, insolvenčními správci nebo zástupci donucovacích orgánů bez ohledu na to, zda jsou podávány osobně nebo poštou.

Žádosti soudů, státního zastupitelství, zástupců donucovacích orgánů či soudních vykonavatelů, kteří provádějí opatření z titulu své funkce zástupců donucovacích orgánů a soudních administrátorů, by měly být pokud možno zaslány elektronicky a měly by k nim být přiloženy dokumenty požadované pro registraci a částky k úhradě.

Žádosti o registraci majetku lze podávat on-line na adrese <http://www.predialonline.mj.pt/>. Jedinými postupy, jejichž registraci nelze provést on-line, jsou postupy odůvodňující, uvádějící na pravou míru nebo zpochybňující rozhodnutí registračního úředníka.

Pro žádost o registraci právních listin týkajících se majetku je vyžadován elektronický certifikát. Tento certifikát již mají k dispozici občané s portugalským průkazem totožnosti, kteří si aktivovali svůj elektronický certifikát, právníci, notáři a právní poradci.

Manažeři a ředitelé obchodních společností nebo společností podle občanského práva, které mají formu obchodní společnosti, mohou při podávání žádostí o registraci on-line, u níž jsou příslušné společnosti zúčastněnými stranami, certifikovat, že předložené elektronické dokumenty odpovídají původním dokumentům v tištěné podobě.

Pozn.:

Žádosti o registraci nemovitého majetku mohou podávat pouze osoby a/nebo subjekty, které jsou k tomu z hlediska práva oprávněny. Tyto osoby nebo subjekty jsou uvedeny výše v odpovědi na otázku: „Mělo by být pořízení registrováno? Pokud ano, jakým způsobem?“ v oddíle uvádějícím záznamy, které mají být předloženy na katastru nemovitostí.

9.1 Je jmenování správce pozůstalosti povinné nebo povinné na vyžádání? Pokud je povinné nebo povinné na vyžádání, jaké kroky je třeba podniknout?

Jmenování správce pozůstalosti je povinné v případě, že má proběhnout dědické řízení. V takovém případě je povinné určit hlavu rodiny, která odpovídá za správu pozůstalosti. Osoba, která žádá o dědické řízení, uvede, kdo má podle zákona plnit povinnosti hlavy rodiny. Učiní tak prostřednictvím formuláře pro podání žádosti o dědické řízení.

Dokud je pozůstalost uprázdněná, může nastat situace, kdy neexistuje nikdo, kdo by byl ze zákona oprávněn vykonávat její správu. V tomto případě může každý dědic podniknout kroky ke správě dědictví ještě dříve, než dojde k jeho přijetí nebo odmítnutí. Existuje-li riziko ztráty nebo poškození majetku, který je součástí uprázdněné pozůstalosti, jmenuje soud opatrovníka. Učiní tak na žádost státního zastupitelství nebo kterékoli ze zúčastněných stran. Definice uprázdněné pozůstalosti již byla uvedena v odpovědi na otázku: „*Který orgán je příslušný: (...)k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí?*“

9.2 Kdo je oprávněn vykonávat pořízení pro případ smrti zůstavitele a/nebo spravovat pozůstalost?

Hlava rodiny

Hlava rodiny v zásadě odpovídá za správu pozůstalosti, dokud není vypořádána a rozdělena.

Podle zákona jsou povinnosti hlavy rodiny delegovány v následujícím pořadí:

- a) na pozůstalého manžela, s nímž nebyl zůstavitel rozloučen, ani nedošlo k rozdělení majetku, pokud je dědicem nebo má podíl na společném jmění manželů;
- b) na vykonavatele závěti, pokud zůstavitel neuvede jinak;
- c) na příbuzné, kteří jsou dědici ze zákona;
- d) na odkazovníky ze závěti.

Pokud je celá pozůstalost rozdělena mezi odkazovníky, vystupuje jako hlava rodiny odkazovník, který obdržel největší podíl, na místě dědiců; pokud jsou ostatní okolnosti stejné, má přednost nejstarší z nich.

Ve zvláštních případech může být správa celého majetku spadajícího do pozůstalosti nebo jeho části svěřena vykonavateli závěti nebo svěřenskému správci, jak bude vysvětleno níže.

Vykonavatel závěti

V případě dědictví ze závěti může zůstavitel povolát jednu nebo více osob potřebných k tomu, aby zajistily provedení závěti, případně její úplné nebo částečné vykonání. To se nazývá výkonem závěti. Povolaná osoba se nazývá vykonavatelem závěti.

Svěřenský správce

Nahrazení svěřenského správce neboli svěřenské správcovství, je pořízení, jehož prostřednictvím zůstavitel pověřuje určeného dědice zachováním dědictví tak, aby po jeho smrti připadlo jinému dědici. Dědic, který je povolán k této povinnosti, se nazývá svěřenským správcem. Oprávněná osoba, v jejíž prospěch se toto nahrazení zřizuje, se nazývá svěřeneckým nástupcem. Svěřenský správce spravuje majetek, který mu byl svěřen, a má z něho užitek.

9.3 Jaké pravomoci má správce pozůstalosti?

Pravomoci hlavy rodiny

Hlava rodiny spravuje majetek zůstavitele a v případě, že existovalo společné jmění manželů, i toto společné jmění.

Hlava rodiny může požádat dědice nebo třetí osoby o vydání majetku, který mají v držení a který má hlava rodiny spravovat. Hlava rodiny může podat zapůřčí žalobu proti dědici nebo proti třetí osobě a může vymáhat pohledávky plynoucí z pozůstalosti, pokud by odkladem bylo ohroženo jejich zpětné získání nebo je-li platba provedena spontánně.

Hlava rodiny musí prodat plody nebo jiné zboží podléhající zkáze, a výtěžek může použít na pokrytí výdajů na pohřeb a souvisejících výdajů a správních poplatků.

Hlava rodiny může rovněž prodat plody nepodléhající zkáze v rozsahu nezbytném k pokrytí výdajů na pohřeb a souvisejících výdajů a správních poplatků.

Mimo výše uvedené případy mohou práva vyplývající z dědictví vykonávat pouze všichni dědici společně, případně mohou být uplatňována pouze proti všem dědicům.

Pravomoci vykonavatele závěti

Pokud byl vykonavatel závěti povolán v rámci dědění ze závěti, má pravomoci, které mu udělil zůstavitel.

Pokud zůstavitel pravomoci vykonavatele závěti nespecifikoval, odpovídá vykonavatel závěti za následující záležitosti: zajištění pohřbu a souvisejících opatření a úhrada příslušných nákladů; kontrola splnění pořízení pro případ smrti a v případě potřeby zachování jejich platnosti před soudem; plnění povinností hlavy rodiny.

Zůstavitel může pověřit vykonavatele závěti uspokojením odkazů z pozůstalosti v případě, že se jedná o hlavu rodiny a není zapotřebí povinná výhrada soupisu. Vykonavatel závěti může být zůstavitelem zmocněn k prodeji buď jakéhokoli pozůstalostního majetku (movitého či nemovitého), nebo majetku určeného v závěti.

Pravomoci svěřenského správce

Svěřenský správce svěřený majetek nejen spravuje, ale má z něj rovněž užitek. Ustanovení týkající se požívání tohoto majetku lze uplatnit, pokud nejsou v rozporu se svěřenectvím. Svěřenský správce může nakládat se svěřeným majetkem nebo ho zatížit pouze se souhlasem soudu.

Dědicové a opatrovník uprázdněné pozůstalosti

Po dobu, kdy je pozůstalost uprázdněná, představuje fond s právní subjektivitou. Tato pozůstalost tedy má aktivní i pasivní žalobní legitimaci. Pokud není nikdo, kdo by v tomto případě pozůstalost spravoval, lze použít jedno z níže uvedených řešení.

Před tím než dědictví přijme nebo odmítne, může každý dědic v době, kdy je pozůstalost uprázdněná, přijmout naléhavá administrativní opatření. V případě, že existuje více dědiců a je vznesena námitka, rozhoduje vůle většiny.

Opatrovník uprázdněné pozůstalosti může být rovněž jmenován soudně. Opatrovník odpovídá za podávání žádostí o předběžné řízení a za podávání žalob, které nesnesou odkladu, aniž by došlo k ohrožení zájmů dědictví. Odpovídá také za zastupování pozůstalosti ve všech žalobách, které jsou proti ní podány.

Opatrovník musí mít souhlas soudu k tomu, aby mohl nakládat se stálými aktivy, cennými předměty, cennostmi, obchodními podniky nebo jakýmkoli jiným majetkem, u něž není nakládání s ním nebo jeho zatížení správním úkonem, nebo tato aktiva, cenné předměty, cennosti, obchodní podniky nebo majetek zatížit. Soudní povolení bude uděleno pouze tehdy, pokud je dané opatření odůvodněné tím, aby nedošlo k poškození nebo ztrátě majetku, úhrady dluhů pozůstalosti a pokrytí nákladů na nezbytná nebo užitečná zlepšení, případně pokud nastane jiná naléhavá potřeba.

Pokud pozůstalost již není uprázdněná, protože došlo k jejímu přijetí, ale zůstává nerozdělená, umožňuje zákon, aby kterýkoli dědic požádal o soudní uznání svého postavení dědice a o to, aby všechny osoby, které mají v držení celý majetek spadající do pozůstalosti nebo jeho část na základě dědického nebo jiného nároku nebo bez nároku, tento majetek navrátily. Tento úkon se nazývá žaloba o obnovu držby. Tento úkon může provést jediný dědic bez účasti ostatních, avšak neomezuje právo hlavy rodiny požadovat vydání majetku, který má spravovat, jak je uvedeno výše.

10 Jaké dokumenty se běžně vydávají podle vnitrostátního práva v průběhu nebo na konci řízení o dědictví k prokázání statusu a práv oprávněných osob?

Mají specifické důkazní účinky?

Dokumenty potvrzující postavení dědiců nebo odkazovníků

Rozsudky;

Notářské zápisy;

Zjednodušené postupy pro potvrzení postavení dědiců, vydané matričním úřadem.

Výše uvedené dokumenty dokládají postavení dědiců a/nebo odkazovníků, kteří přežijí zůstavitele.

Rozsudky, notářské zápisy a zjednodušené postupy ke zmocnění dědiců jsou veřejné listiny s úplnou důkazní hodnotou.

Právní postavení dědiců nebo odkazovníků je zaznamenáno na matričním úřadu formou dodatku k úmrtímu listu zůstavitele.

Dokumenty potvrzující rozdělení majetku

V případě sporného dědického řízení:

Rozsudek příslušného soudu, který potvrzuje rozdělení pozůstalosti v dědickém řízení u příslušného notáře. Rozsudek určuje uspokojení jednotlivých podílů (např. majetek, který dědí jednotliví dědicové nebo odkazovníci). Jedná se o veřejné listiny s úplnou důkazní hodnotou.

V případě dědění jako projevu vůle:

Soukromý ověřený dokument pořízený před právníkem nebo právním poradcem, který určuje způsob uspokojení podílů. Nejedná se o veřejnou listinu, ale o soukromý ověřený dokument, který má v tomto případě důkazní hodnotu rovnocennou úplné důkazní hodnotě.

Dokument týkající se rozdělení ve zjednodušeném dědickém řízení před registračním úředníkem. Jedná se o veřejnou listinu s úplnou důkazní hodnotou.

Notářský zápis o rozdělení pořízený notářem. Jedná se o veřejnou listinu s úplnou důkazní hodnotou.

Kterýkoli z výše uvedených dokumentů potvrzujících rozdělení pozůstalosti, může být základem pro registraci majetku spadajícího do pozůstalosti ve prospěch dědice nebo odkazovніка bez ohledu na to, zda mají úplnou důkazní hodnotu.

Závěrečná poznámka

Informace v tomto formuláři jsou obecné povahy, nejsou vyčerpávající a nejsou závazné pro kontaktní místo, Evropskou soudní síť pro občanské a obchodní věci ani pro soudy nebo jakékoli jiné příjemce. Nezbavují povinnosti konzultovat příslušné právní předpisy.

Poslední aktualizace: 05/07/2018

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.